

Проект «Оноойук»

Автор	Баишева Наталья Ефимовна, музыкальный руководитель, МБДОУ «ДС №3 «Кэнчээри» с. Эльгэй муниципального района «Сунтарский улус (район)» РС (Я)
Наименование проекта	"Оцоойук" Оскуола иннинээби саастаах оҕолорго, саха фольклорун, сахалыы музыкальнай инструмены хомууу уорэтэр эбии уорэхтээбин бырайыага
Анализ социокультурной ситуации	<p>Элгээйи сэлиэнньэтэ – Сунтаар улууьун биир беден нэилиэгэр буолар. Кини 1771сыллаахха Булуу ерус биэрэгэр тэриллитбитэ. Кыра колхозтары тумэн Элгээйи совхоз тэриллэн табаарыллаахтык улэлээн, 1956 сыллаахха «Ленин» орденынан нагараадаламмыта.</p> <p>Элгээйигэ араас тэриллэлэр бааллар: поселение администрацията, балыыьа, аптека, орто оскуола, почта, сбербанк, музыкальный оскуола, клуб, библиотека, спортзал, ИП «Сайдыы», ЭСУ, МЧС, ИП «Эт-уут», ЭРМЭЦ, кыраайы уерэтэр музей «Туойдаах Алаас», С.А.Зверев аатынан фольклор музея, 3 ого уьуйаана.</p> <p>МБДОУ №3 «Кэнчээри» - 36 иитиллээччи, 4 иитээччи, старший воспитатель, музыкальный руководитель.</p>
Проблематика проекта	<p>Билинни кэмцэ сахалыы өйбут-санаабыт, сирбит-туоммут духуобунай сайдыыбыт таьыма намтаан эрэрин туоьулуур. Эдэр ыччат ортотугар тылбыт-өспут мөлтөөһунэ эмиэ бэлиэтэнэр: ийэ тылларын уу сахалыы сатаан сангарбаттар,куннээьи олохторугар икки тылы булкуйан кэпсэтэллэр.</p> <p>Ханнык баьарар омук төрөөбут омугун утуө угэстэрин,амарах сурэьин,мындыр өйун,уран тарбаьын утумнаан,оьотугар норуотун кутун-сурун инэрэн ииттэьинэ эрэ омук быьыытынан чэчирии сайдарын умнуо суохтаахпыт. Өбугэлэрбит угэстэрин,сиэрдэрин-туомнарын тутуьууну сангалыы тыыннаан киллэрии,уйэтитии олохпут ирдэбилэ буолла.</p> <p>Омук быьыытынан сахалар илдэ кэлбит муцутуур чьпчаалбыт олонхо буолар. Олонхоьо саха фольклорун көрунэ барыта</p>

	<p>баар. Олонхону өйдуу уорэммит оџо кыра саабыттан ,бэйэтин төрөөбут сумэһиннээх сахатын тылынан сангара,уонна санаатын этэ уорэнэр,чөл өйдөөх-санаалаах буола улаатар. Кыра сааһыттан олонхолуу,тойуктуу,чабырџахтыы...уорэммит оџо, сөпкө тыынарга уорэнэр,тынгата сайдар,өйдөөн хаалар дьоџура сайдар.</p> <p>Бу барыта биһиги өбугэлэрбит мындырдык туттан, харыстаан ильдэ кэлбит ньымалара олонхоџо саһа сылдыар. Ону таба көрөн,сөпкө туттан бириэмэтигэр сөптөөхтук иитэн-уөрэтэн,улэбитигэр туьаннаһпытына .сахалыы сизрдээх, төрөөбут тылын баһылаабыт ыччат итиллэн тахсыа дии саныыбын.</p> <p>Ол курдук саха музыкальнай инструменнарын билиһиннэри,кылгас историятын уорэтии,оџо доруобуйатын корон хомуска бастакы холонуулары уорэтии.</p> <p>«Оһоойук» бырайыак оскуолаџа кириэн иннинээџи саастаах оџоџо саха омук музыкальнай фольклорун туьунан бастакы өйдөбуллэри биэрэр. Ол курдук, оџо олонхону,норуот ырыатын-тойугун ,сахалыы музыкальнай инструменнарга оонньуурга холонор,төрүт культураџа уһуйулар.</p>
Участники проекта	Улахан,бэлэмнэнии группа оџолоро,детсад иитээччилэрэ,тороппутгэр.
Философские основания	<p>Бырайыак сыала: Музыкальнай фольклор нөнүө оскуола иннинээџи саастаах оџоџо сахалыы тыыны ингэрии буолар.</p> <p>Соруктара:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Олонхо көмөтунэн оџо бэйэтин төрөөбут тылын сайыннарыы 2. Сахалыы дэгэрэц ырыалары,тойугу,оьуохайы, чабырџабы ыллыыр-туойар, санарар буолалларын ситиһии. 3. Сахалыы эйгэни тэрийии 4. Музыкальнай инструменнар историяларын уөрэтии уонна оонньуу уөрэнэллэрин ситиһии.
Этапы реализации проекта	<p>Бырайыак туһумэхтэрэ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Тэрээһин туһумэх

	<ul style="list-style-type: none"> - Туяаннаах научнай, методической улэлэри уэрэтии; - Улэни былааннааһын; - Сахалыы эйгэни тэрийии; - Оъолор сайдыыларын кэтээн коруу; <p>2. Сурун туьумэх</p> <ul style="list-style-type: none"> - Былааннары улэбэ киллэрии; - Саха ырыатын-тойугун, уэрэтиигэ ханнык ньымалар табыгастаахтарын чопчулааһын; - Оъолор сайдыыларын, улэ хаамыытын кэтээн көруу; - Тэттик тумуктэри оноруу; - Улэбэ сыанабыл биэрии; <p>3. Тумуктуур туһумэх</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оъолор сайдыыларын, ытыллыбыт улэ тумуктэрин анализтааһын; - Улэ уопутун араас формаларынан тарѡатыы (субэ тиһиктэри, методической пособиялары оноруу, бэчээттэтии, семинардарга кыттыы уо.д.а)
Предполагаемые результаты	<p>Бырайыак сунньунэн улэни ситимнээхтик ыыттааха оскуола иннинээѡи саастаах оѡо өбүгэлэриттэн утумнаабыт дьоѡура сайдарыгар бастакы олук ууруллар, кэрэни, мөкуну араара уэрэнэллэр. Билиигэ баѡалаах, утуө хаачыстыбалара ордук куускэ сайдыахтарын, норуот уус-уран айымнньытын ытыктыыр, киэн туттар, салгыы сайыннарар кьиь буола уунэн тахсыан соп.</p>
Критерии оценки предполагаемых результатов	<p>Ого ыллыыр дьоѡура сайдыытын мониторинна</p>

Финансовое обеспечение проекта: источники и объемы финансирования (бюджетное, внебюджетное)

Смета расходов

№	Наименование	Количество	Цена (тыс.руб)	Сумма (тыс.руб)
1	Канцелярские товары	По количеству детей	500 рб	5000рб (бюджетные)

		(10воспитанников)		
2	Ткани для костюмов	На 1 ребенка – 2 м (15воспитанников)	300рб	9000рб (небюджетные)
3	Призы, грамоты, сертификаты	10 воспитанников	200рб	2000рб (бюджетные)

Итого:16000рб

Улэбэр туттар ньымаларым:

- 1.Тылынан (Словесные методы);
- 2.Көрдөрөр (наглядные методы);
- 3.Дьарыгырдар (практические методы);

Улэм тумугэр ситиһиим:

- . Олонхону истэ, толоро уөрэнэр;
- . Төрөөбут тылынан чуолкайдык санаатын сааһылаан сангарар;
- . Артикуляцията (дикцията) сайдыбыт;
- . Сахалыы муз. инструменнар көруннэрин билэр, оонньуур;
- . Оҕолору кытта ырыа тэтимин тутуһан ыллыыр (ансамбль);
- .Сахалыы дэгэрэц ырыалары, оьуохайы, тойугу, чабырҕабы сатаан толорор, араарар;

«Оноойук» бырайыак сыалын-соругун ситиьэрбэр иитээччилэри, төрөппуттэри, общественнаһы кытта ыкса сибээстээхтик улэлиибин. Дьарыктыыр оҕолорбун оҕо саадын ийинэн уонна нэбилиэккэ, улууска ытыллар араас тэрээиннэргэ кытыннарабын.

Детсад иһинэн «Оноойук» фольклорнай ансаамбылы тэрийэн 2014 сылга оҕолорум улуустаабы дэгэрэн ырыа курэбэр лауреат 1 степени буолбуттара. НПК «Хомус – алыптаах музыката» диэн теманан Лия Яковлева улууска кыттан бастакы миэстэни ылбыта.

«Мин сахабын» улуустаабы кэтэхтэн фольклор курэбэр 2миэстэ 2017с Саха Республикатын этно-фольклорнай фестиваль конкурсугар грамотанан наҕараадаламмыпыт. 2017с

«Полярная звезда»-2017 сертификат

Инникитин өссө да былааннамыт улэ элбэх, ону ситиьэргэ улэлэьэбин.

Критерии мониторинга:

1. Определяет жанр прослушанного произведения (марш, песня, танец) и инструмент, на котором оно исполняется.
2. Определяет общее настроение, характер музыкального произведения.
3. Различает части музыкального произведения (вступление, заключение, запев, припев).
4. Может петь песни в удобном диапазоне, исполняя их выразительно, правильно передавая мелодию (ускоряя, замедляя, усиливая и ослабляя звучание).
5. Может петь индивидуально и коллективно, с сопровождением и без него.
6. Исполняет solo и в ансамбле на ударных и звуковысотных детских музыкальных инструментах несложные песни и мелодии.

